

Advies voor richtlijnen voor de
inhoud van het milieu-effectrapport
Mestcompostering C.N.C.
te Milsbeek (gemeente Genneep)

9 april 1990

249-88

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
Mestcompostering C.N.C. te Milsbeek (gemeente Gennep) / [Commissie voor
de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de Milieu-
effectrapportage

ISBN 90-5237-132-6

SISO 614.62 UDC 504.064.2:[631.879:635.8] (492*6596)

Trefw.: milieu-effectrapportering ; Milsbeek / compostering ; Milsbeek.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het Waterschap
Zuiveringsschap Limburg

Aan het College van Gedeputeerde
Staten van Limburg
Postbus 5700
6202 MA MAASTRICHT

uw kenmerk

uw brief

ons kenmerk

U379-90/EC/nm/249-87

onderwerp
advies voor richtlijnen
MER C.N.C.

utrecht,
9 april 1990

Met bovengenoemde brief stelde het College van Gedeputeerde Staten van Limburg de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) betreffende het project Mestcompostering C.N.C. te Milsbeek (gemeente Gennepe).

Hierbij bied ik U het advies van de Commissie aan, overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). Voor de inhoud van het advies verwijs ik naar de samenvatting, waarin de belangrijkste aandachtspunten van het advies zijn bijeengebracht.

Daarnaast vraag ik Uw aandacht voor het volgende:

1. Het mestcomposteringsbedrijf van de Coöperatieve Nederlandse Champignonkwekers Vereniging (C.N.C.) is momenteel in werking zonder geldige milieuvergunning. In 1977 werd de (in 1972) verleende Hinderwetvergunning door de Kroon vernietigd. Vervolgens werd door de C.N.C. een Milieu-Aktieplan C.N.C. (M.A.C.) opgesteld dat de basis vormde voor een convenant tussen het bedrijf en de Inspectie Milieuhygiëne Limburg en de gemeente Gennepe. Het convenant, geaccordeerd in 1989, bevat onder andere randvoorwaarden met betrekking tot de maximaal toelaatbare ammoniak- en geuremissies, waaraan door de C.N.C. in ieder geval eind 1993 moet zijn voldaan. Ten behoeve van de produktie en de aanpassingen, heeft de C.N.C. vergunningen nodig op grond van de Afvalstoffenwet (Aw) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Op 25 augustus 1989 diende de C.N.C. een verzoek in tot ontheffing van de plicht tot uitvoering van milieu-effectrapportage (m.e.r.) bij de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Op 2 januari 1990 besloot de Minister van VROM, mede namens zijn ambtgenoot in aansluiting op het advies van de Commissie m.e.r. de ontheffing niet te verlenen. Om deze reden is nu de m.e.r.-procedure gestart.

Bij het presenteren van de resultaten van het MER moet voorkomen worden dat de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit (alleen) afgezet worden tegen de milieu-effecten in de huidige situatie. Voor bepaalde gegevens is de achtergrondsituatie zonder de aanwezigheid van het bedrijf voor de vergelijking relevanter.

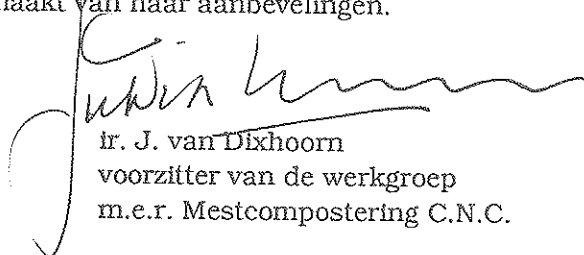
Uit het historische overzicht blijkt dat de C.N.C. te Milsbeek vanwege allerlei omstandigheden vanaf 1977 is gedoogd zonder geldige vergunningen. (Voor sommige insprekers in de m.e.r.-procedure is het een onbegrijpelijke zaak dat het bedrijf in dezelfde periode in staat is geweest de produktie-omvang meer dan te verdubbelen.)

2. Sinds eind 1987 wordt er op het terrein van het proefstation voor de champignoncultuur te Horst onderzoek gedaan naar nieuwe produktiemethoden voor de verschillende produktiefasen, erop gericht om de milieu-overlast van het bedrijf in sterke mate te reduceren. Omdat alleen nog ervaring met het nieuwe procedé is opgedaan in een kleinschalige proefopstelling en omdat het onderzoek als zodanig nog niet geheel is afgerond, acht de Commissie het van belang dat in het MER voldoende aandacht wordt besteed aan de wijze van **controle en evaluatie** van de milieu-effecten en aan eventuele bijstellingen die op grond van de evaluatieresultaten plaats zouden kunnen vinden.
3. Niet alleen vanwege de gedoogsituatie is de vergelijking van de voorgenomen activiteit met de nulsituatie gecompliceerd.
Het bedrijf verwerkt op dit moment bijna 350.000 ton mest per jaar en speelt daarmee een rol in de meststoffenproblematiek in Nederland.
In de Startnotitie wijst de C.N.C. er op dat als zij de afvalprodukten van maneges en pluimveehouderijen niet zou verwerken, deze afvalstoffen elders verwerkt zouden worden. Het meest voor de hand liggende alternatief is dan dat deze stoffen uitgereden worden over het land. De hoeveelheden ammoniak die daarbij vrijkomen zijn substantieel. (Startnotitie p. 35)
De Commissie onderkent dat deze 'bijkomende milieu-aspecten' van belang zijn bij de afweging en beoordeling van de milieu-effecten in het MER, maar zou daar de volgende overwegingen aan toe willen voegen.
  - De paardemest wordt op dit moment door het bedrijf voor 30% geïmporteerd.
  - Bij gebrek aan paardemest wordt tevens gebruik gemaakt van slachtkuikenmest. Er is een markt vraag naar deze mest en een zekere markt voor export.
  - Uitgewerkte champignoncompost wordt op dit moment meestal als meststof over het land verspreid.
  - De paarde- en kuikenmest wordt getransporteerd naar een gebied met een zeer hoge ammoniakbelasting (en bij het huidig toegepaste proces voor compostering treedt een veel hogere emissie van NH_3 op, dan wanneer de mest zou worden gebruikt voor landbouwbemestingsdoelēinden).
  - Nu bij de nieuwe door de C.N.C. voorgenomen produktiewijze maatregelen worden genomen de ammoniakuitstoot terug te dringen, kan het geconcentreerd bij een goed geoutilleerd bedrijf produceren van champignoncompost gunstiger zijn dan produktie verspreid bij de champignonkwekerijen.

Het MER zal aan dergelijke **bijkomende milieu-aspecten** aandacht dienen te besteden.

4. Tot slot wijst de Commissie op de problematiek omtrent het **meten van geuremissies**. De meetresultaten van verschillende olfactometers blijken op dit moment nog sterk uiteen te lopen. In verband hiermee is door het Ministerie van VROM een "Ringonderzoek" ingesteld. Mochten de resultaten van dat onderzoek niet op tijd beschikbaar komen tijdens het opstellen van het MER, of nog geen oplossing bieden voor de gesignaleerde problematiek dan zou een mogelijke oplossing kunnen inhouden dat de geurmetingen verricht worden met een olfactometer, die qua gevoeligheid vergelijkbaar is met de meters die gebruikt zijn ter onderbouwing van de door de overheid thans gehanteerde geurnormen. Omdat uit vergelijkende metingen is gebleken dat verschillen in meetresultaten van verschillende olfactometers stofafhankelijk kunnen zijn, adviseert de Commissie vooralsnog in afwachting van beleidsuitspraken dienaangaande het gebruik van omrekeningsfactoren te vermijden.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de tot standkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal ook gaarne vernemen op welke wijze U gebruik heeft gemaakt van haar aanbevelingen.

ir. J. van Dikhoorn
voorzitter van de werkgroep
m.e.r. Mestcompostering C.N.C.

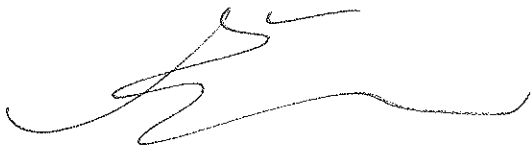
ADVIES VOOR RICHTLIJNEN
VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-
EFFECTRAPPORT MESTCOMPOSTERING
C.N.C. te Milsbeek (gemeente Gennepe)

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake Mestcompostering C.N.C. te Milsbeek;

uitgebracht aan de Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

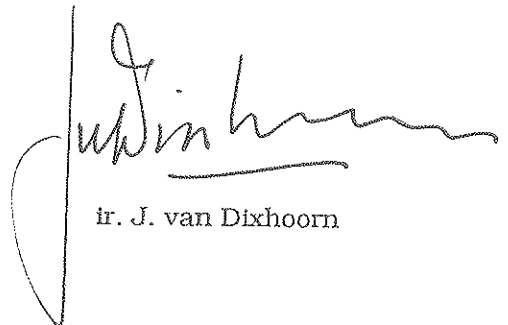
de werkgroep milieu-effectrapportage Mestcompostering C.N.C. te Milsbeek,

de secretaris,

drs. M. van Eck

de voorzitter,

ir. J. van Dixhoorn

Utrecht, 5 april 1990

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES	3
3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	6
4. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	7
5. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	9
5.1 Algemeen	9
5.2 Voorgenomen activiteit	9
5.2.1 Te verwerken stoffen, transport en opslag	10
5.2.2 Het productieproces	11
5.2.3 Luchtbehandeling	11
5.2.4 Waterhuishouding	12
5.2.5 Eindprodukten en afvalstoffen, afzet en afvoer	12
5.2.6 Locatie-aspecten/planologie	12
5.2.7 Bedrijfsvoering en controle	13
5.2.8 Bedrijfsstoringen en calamiteiten	14
5.3 Alternatieven en varianten	14
5.3.1 Algemeen	14
5.3.2 Nadere milieubescherpende maatregelen	15
5.3.3 Het nulalternatief en de locatie-alternatieven	15
5.3.4 Het meest milieuvriendelijke alternatief	16
6. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN	17
7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN TE VERWACHTEN AUTONOME ONTWIKKELING	19
7.1 Algemeen	19
7.2 Abiotische aspecten	20
7.3 Biotische kenmerken	20
7.4 Landschap, bodemgebruik	20
7.5 Te verwachten ontwikkelingen	21
8. DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	22
8.1 Algemeen	22
8.2 Prioriteiten en mate van detail	23
8.3 Luchtverontreiniging	23
8.4 Oppervlaktewater en waterbodem	24
8.5 Bodem en grondwater	24
8.6 Geluid en trillingen	24
8.7 Woon-, leef- en werkmilieu en externe veiligheid	25
8.8 Flora, vegetatie, cultuurgewassen, ecosystemen	25
8.9 Landschap	25
8.10 Overige milieu-effecten	25

9.	VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	27
10.	OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE, EVALUATIE ACHTERAF	28
11.	SAMENVATTING VAN HET MER	29

BIJLAGEN

1. Openbare bekendmaking van de start van de m.e.r-procedure in de Staatscourant van 9 februari 1990.
2. Brief van Gedeputeerde Staten van Limburg (kenm. Br 56170, hoofdgroep: VWM/VMB) van 6 februari 1990 aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

1.

INLEIDING

De Coöperatieve Nederlandse Champignonkwekers Vereniging (C.N.C.) heeft het voornemen om in Milsbeek (gemeente Gennep) een composteeringsinrichting op te richten, ter verkrijging van substraat voor de champignonteelt. Het betreft een gedeeltelijke aanpassing van het produktiesysteem (zie hoofdstuk 5).

Het bedrijf is gelegen op het industrieterrein van Milsbeek. Op enige afstand liggen de natuurgebieden Oeffelter Meent en Reichswald (op Duits grondgebied).

Het bedrijf is momenteel in werking zonder geldige milieuvergunning; in 1977 werd de (in 1972) verleende Hinderwetvergunning door de Kroon vernietigd. In 1986 bood de C.N.C. het concept-Milieu-Aktieplan C.N.C. (M.A.C.) aan aan het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), het Ministerie van Landbouw en Visserij, de Inspectie Milieuhygiëne Limburg en de gemeente Gennep. Het M.A.C. is in 1989 geaccordeerd in een convenant dat onder andere randvoorwaarden bevat met betrekking tot de maximaal toelaatbare ammoniak- en geuremissies. Aan de voorwaarden, gesteld in het convenant, moet in ieder geval eind 1993 door de C.N.C. zijn voldaan.

Sinds eind 1987 wordt op het terrein van het Proefstation voor de Champignoncultuur te Horst onderzoek gedaan naar de nieuwe produktiemethode, met behulp van een kleinschalige proefopstelling.

Op 25 augustus 1989 diende de C.N.C. een verzoek in tot ontheffing van de plicht tot uitvoering van milieu-effectrapportage (m.e.r.) bij de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Landbouw en Visserij. De Commissie voor de m.e.r. adviseerde op 29 september 1989 de gevraagde ontheffing niet te verlenen omdat zij er, gezien de onzekerheden en onduidelijkheden met betrekking tot de geur- en ammoniakemissie en het aspect geluid, niet op voorhand van overtuigd was, dat geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zullen optreden. In een aanvullend advies van 1 december 1989 lichtte de Commissie haar conclusies toe, maar bleef bij haar advies de gevraagde ontheffing niet te verlenen. Op 2 januari besloot de Minister van VROM, mede namens zijn ambtgenoot van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij de ontheffing niet te verlenen. Om deze reden is nu de m.e.r.-procedure gestart.

Ten behoeve van de produktie en de aanpassingen, heeft de C.N.C. vergunningen nodig op grond van de Afvalstoffenwet (Aw) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Voor de verlening van de Aw-vergunning zijn (thans) Gedeputeerde Staten van Limburg bevoegd gezag, het Waterschap Zuiveringsschap Limburg is bevoegd gezag voor de Wvo-vergunning.

Ter onderbouwing van de besluitvorming wordt overeenkomstig de regeling in de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) m.e.r. uitgevoerd. Gedeputeerde Staten van Limburg zullen hierbij als coördinerende instantie optreden.

Per brief van 6 februari 1990 (bijlage 1) stelden Gedeputeerde Staten van Limburg de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het door de initiatiefnemer op te stellen milieu-effectrapport (MER). De bekendmaking van de start van de m.e.r. vond plaats in de Staatscourant van 9 februari 1990 (bijlage 2).

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van de werkgroep is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd.

Doel van dit advies is de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het MER aan te geven.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen die schriftelijk werden ingebracht, in beschouwing genomen (zie bijlage 4 voor een overzicht van deze reacties). Voor zover deze reacties betrekking hebben op milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit, werden zij in het advies verwerkt.

Het advies is samengesteld in de volgorde van onderwerpen die een MER volgens artikel 41j van de Wabm ten minste moet bevatten. Hoofdstuk 2 bevat een samenvatting van het advies.

De Commissie merkt nog op dat de informatie, die is bijeengebracht in het verzoek om ontheffing, kan worden gebruikt voor het MER. Daarbij moet worden bedacht dat het karakter van een verzoek om ontheffing ("bewijzen" dat de voorgenomen activiteit geen nadelige gevolgen zal hebben voor het milieu) sterk verschilt van het karakter van een MER.

Ditzelfde geldt voor onderzoek dat moet aantonen dat aan de eisen van het convenant is voldaan. Ook dit onderzoek is deels bruikbaar, maar richt zich op een vergelijking tussen de huidige situatie en de situatie met de voorgenomen produktiewijziging, waarbij alle inspanningen erop gericht zijn deze voorgenomen produktiewijziging zo snel mogelijk operationeel te maken.

In het MER gaat het in eerste instantie om een **duidelijke, objectieve en zoveel mogelijke kwantitatieve beschrijving van de negatieve en positieve milieu-effecten van de voorgenomen activiteit**, te weten het vervaardigen van een substraat voor champignonteelt volgens de in de startnotitie beschreven (gewijzigde) produktiewijze.

De milieugevolgen van de voorgenomen activiteit moeten vergeleken worden met die van mogelijke uitvoeringsalternatieven en met de situatie, waarin de voorgenomen activiteit niet aanwezig is (de zogenaamde achtergrond- of nulsituatie).

Bovenstaande overwegingen zijn van belang voor een juiste interpretatie van het advies voor richtlijnen.

2.

SAMENVATTING

In Milsbeek (gemeente Gennep) is een composteerinrichting voor het verkrijgen van substraat voor de champignonteelt gevestigd van de Coöperatieve Nederlandse Champignonkwekers Vereniging (C.N.C.). Het bedrijf is momenteel in werking zonder geldige milieuvergunning. In 1977 werd de (in 1972) verleende Hinderwetvergunning door de Kroon vernietigd. Vervolgens werd door de C.N.C. een Milieu-Aktieplan C.N.C. (M.A.C.) opgesteld dat de basis vormde voor een convenant tussen het bedrijf en de rijksoverheid, de Inspectie Milieuhygiëne Limburg en de gemeente Gennep. Het convenant bevat onder andere randvoorwaarden met betrekking tot de maximaal toelaatbare ammoniak- en geuremissies, waaraan door de C.N.C. in ieder geval eind 1993 moet zijn voldaan.

Ten behoeve van de produktie en de aanpassingen, heeft de C.N.C. thans vergunningen nodig op grond van de Afvalstoffenwet (Aw) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Voor de verlening van de Aw-vergunning zijn Gedeputeerde Staten van Limburg bevoegd gezag, het Waterschap Zuiveringsschap Limburg is bevoegd gezag voor de Wvo-vergunning.

Ter onderbouwing van de besluitvorming wordt overeenkomstig de regeling in de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) m.e.r. uitgevoerd.

Doel van dit advies is de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het MER aan te geven.

De belangrijkste punten van het advies worden hieronder samengevat.

Probleemstelling en doel

Het MER dient inzicht te geven in de doelstelling van het bedrijf en de wijze waarop het initiatief past in het landelijk en provinciaal beleid. Het geformuleerde beleid op het gebied van verwerking van mest speelt hierbij een belangrijke rol. Het MER dient in te gaan op relevante normen, streefwaarden en beoordelingscriteria.

Voorgenomen activiteit en alternatieven

In het MER moeten de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven worden beschreven en uitgewerkt.

Ten behoeve van deze beschrijving heeft de Commissie in hoofdstuk 5 aandachtspunten geformuleerd op het gebied van:

1. Te verwerken stoffen, transport en opslag
2. Het produktieproces
3. Luchtbehandeling
4. Waterhuishouding
5. Eindprodukten en afvalstoffen, afzet en afvoer.

Als alternatieven komen naast het voorkeursalternatief ten minste de volgende alternatieven voor een volwaardige uitwerking in aanmerking:

- uitvoeringsalternatieven, waarin wordt ingegaan op mogelijke uitvoeringsvarianten van bepaalde bedrijfsonderdelen en nadere milieubescherpende maatregelen om de milieu-overlast van de bedrijfsactiviteit te beperken,

- het meest milieuvriendelijke alternatief,

Tevens moet een globaal beeld gegeven worden van de mogelijkheden en consequenties van een gehele of gedeeltelijke verplaatsing van het bedrijf (nulalternatief, locatie-alternatieven).

De uitvoeringsalternatieven zullen de basis kunnen vormen voor het vaststellen van het meest milieuvriendelijke alternatief. Tevens is het mogelijk dat het nulalternatief of een locatie-alternatief (al dan niet inclusief uitvoeringsalternatieven) als het meest milieuvriendelijke alternatief wordt beschouwd.

Besluitvorming

Aangegeven moet worden hoe de besluitvorming over de voorgenomen activiteit zal verlopen (instantie, aard van het besluit en termijnen) en welke reeds genomen besluiten en beleidsvoornemens randvoorwaarden stellen aan de besluitvorming. Hoofdstuk 6 bevat onder andere een overzicht stukken die in dit verband (mede) relevant zouden kunnen zijn.

Het bestaande milieu

De bestaande toestand van het milieu en de te verwachten autonome ontwikkeling daarvan dienen in het MER te worden beschreven, zodat de te verwachten gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de behandelde alternatieven daarmee kunnen worden vergeleken.

Het feit dat er sprake is van een 'gedoogsituatie' bemoeilijkt deze werkwijze. In het advies voor richtlijnen is onderscheid gemaakt tussen de huidige situatie en de nulsituatie, waarbij het in het laatste geval gaat om een hypothetische situatie zonder de activiteiten van de C.N.C.

De bestaande toestand van het milieu dient te worden beschreven voor abiotische, biotische, landschappelijke en planologische aspecten. Per onderwerp is aangegeven in hoeverre de nulsituatie en/of de huidige situatie van belang is.

Gevolgen voor het milieu

De effecten op het gebied van luchtverontreiniging, geurverspreiding, bodem- en grondwaterverontreiniging, geluidoverlast, invloed op vegetaties en biotopen in de omgeving en effecten op het gebied van de meststoffenproblematiek dienen uitvoerig te worden beschreven. Ze dienen, indien daarvoor een methode bestaat, gekwantificeerd te worden gepresenteerd en te worden getoetst aan bestaande normen en streefwaarden.

De overige genoemde effecten kunnen meer globaal en in kwalitatieve zin worden omschreven.

Vergelijking van alternatieven

Het MER moet een overzichtelijke vergelijking bevatten van de behandelde alternatieven.

Overzicht van leemten in kennis en evaluatie achteraf

Omdat het om een situatie gaat waarin nieuwe produktiewijzen worden ontwikkeld en waarbij het onderzoek daarnaar nog niet is afgerond, zullen er leemten in kennis en informatie bestaan. Deze zullen expliciet en compleet moeten worden aangegeven.

Aansluitend daarop dient een evaluatieprogramma in het MER ruim aandacht te krijgen.

3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

In verband hiermee beveelt de Commissie het volgende aan:

- * het is wenselijk het MER beknopt van opzet te houden en de inhoud te beperken tot die informatie, die relevant is voor de te nemen besluiten;
- * de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten overzichtelijk worden weergegeven. Daarbij dienen te sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, te worden vermeden;
- * het MER kan worden opgesteld als een op zichzelf staand document, maar het kan ook deel uitmaken van de vergunningaanvragen. In het laatste geval zal het MER wel afzonderlijk herkenbaar moeten zijn;
- * in het MER moet worden ingegaan op relevante vragen over het project, zoals die uit de inspraak naar voren zijn gekomen;
- * indien wordt afgeweken van de richtlijnen, dient daarvoor een duidelijke motivering te worden gegeven;
- * het verdient aanbeveling om achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in het MER zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen. Achtergrondgegevens die noch in het MER, noch in bijlagen zijn opgenomen, dienen wel beschikbaar te zijn voor geïnteresseerden;
- * een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bevorderen de leesbaarheid van het MER; het is aan te bevelen dergelijke lijsten op te nemen.

4.

PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 4 Ij, lid 1, onder a van de Wabm;

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

Het doel van de activiteit wordt in de startnotitie als volgt geformuleerd:

"(...) het vervangen van het huidige composteringssysteem door een milieutechnisch verantwoord composteringssysteem waarmede op bedrijfseconomisch aanvaardbare wijze op basis van verkregen vergunningen substraat is te vervaardigen voor de champignonteelt.

Het nieuwe systeem voorziet in een substantiële teruggang van de huidige emissie bij de huidige techniek alsook in het opheffen van de emissies op individuele kwekerijen die nu verse compost aanwenden bij hun teelt." (Startnotitie p. 7)

Aan de hand van de geformuleerde doelstelling zullen concrete beoordelingscriteria moeten worden vermeld en uitgewerkt voor het begrip 'milieutechnisch verantwoord' waaraan de voorgenomen activiteit en eventuele alternatieven kunnen worden getoetst.

Duidelijk moet worden gemaakt op welke wijze het initiatief past in het landelijk en provinciaal (eventueel regionaal/lokaal) beleid ten aanzien van de verwerking van mest. Hierbij dienen normen en streefwaarden van het nationale en provinciale milieubeleid te worden betrokken. Tevens dient op het door de rijksoverheid in dit verband gehanteerde begrip van "doelmatigheid" te worden ingegaan.

In dit verband wil de Commissie op het volgende de aandacht vestigen:

- De cijfers en normen (gebaseerd op P_2O_5 of NH_3) die worden gehanteerd voor het vaststellen van het Nederlandse mestoverschot variëren en zijn nog aan discussie onderhevig, niettemin lijkt het in de Nederlandse situatie zo dat export van mest moet worden bevorderd en import beperkt.
- De verwerkingsproblematiek spitst zich voornamelijk toe op het mestsoorten met een laag droge stofgehalte (bijvoorbeeld varkensdrijfmest).
- Overschotgebieden op het gebied van mest (m.n. varkensdrijfmest) zijn o.a. de Peel, Noord Limburg, Midden Veluwe en Overijssel.
- De ammoniak-uitstoot wordt in het kader van de mestproblematiek als een belangrijk knelpunt beschouwd en er zijn stringente eisen opgesteld aan perioden en hoeveelheden van uitrijden van mest.
- De C.N.C. importeert een deel van de mest en verwerkt mest met een relatief hoog droge stof gehalte. Met name voor kuikenmest is een exportmarkt aanwezig.
- Bij de verwerking vindt ammoniakuitstoot plaats die -bij de huidige verwerkingswijze- hoger is dan bij uitrijden over het land.

- Na gebruik bij de telers wordt de 'uitgewerkte' champignoncompost (champost) als meststof op het land verspreid.
- De C.N.C. concentreert de overlast die gepaard gaat met het vervaardigen van champignoncompost in Noord Limburg. Deze overlast zou anders verspreid op champignonkwekerijen aanwezig zijn.

De Commissie is van mening dat deze breed georiënteerde overwegingen in het MER in het kader van de probleemstelling en bij het vaststellen van de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit dienen te worden meegenomen.

Tot slot is het van belang op het volgende de aandacht te vestigen:

In het C.N.C.-project gaat het om een voorgenomen wijziging van het produktieproces dat nog volop in beweging is. In eerste instantie heeft het onderzoek zich gericht op het beperken van de geur- en ammoniakuitstoot van de zogenaamde 'dijkenfase' van het produktieproces, omdat in deze fase de grootste uitstoot zou¹ plaats vinden. Onderzoek naar milieuvriendelijker oplossingen van de andere fasen (strobade, platte hoop) is nog gaande. Evaluaties zullen moeten uitwijzen wat het uiteindelijke effect is van de nieuwe aanpak van de dijkfase op de totale emissie en tot welk niveau de emissies kunnen worden teruggebracht bij verder gaande wijzigingen in het produktieproces. Omdat het MER moet worden opgesteld in een fase waarin dit onderzoek nog in volle gang is, wordt het opstellen van de richtlijnen, het uitvoeren van het MER en het beoordelen van de resultaten ervan bemoeilijkt.

De evaluatie achteraf moet dan ook in deze milieu-effectrapportage een belangrijke rol gaan spelen (zie hoofdstuk 10).

---

¹ In de startnotitie wordt gesteld dat de dijkfase verantwoordelijk is voor 83% van de emissie. De Commissie beveelt aan de in de startnotitie genoemde percentages voor emissies in de onderscheiden fasen met voorzichtigheid te hanteren en voldoende aandacht te besteden aan de andere fasen van het proces.

5. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder b van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen".

5.1 Algemeen

In het MER moeten de "voorgenomen activiteit"²] en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven worden beschreven en uitgewerkt.

De initiatiefnemer dient tevens de voorgenomen maatregelen ter bescherming van het milieu te beschrijven (inclusief de geplande fasering van uitvoering) en de daarvoor in aanmerking komende alternatieven.

De initiatiefnemer kan in het MER al een voorkeur uitspreken voor één van de alternatieven. De motivering van de keuze uit de nader in beschouwing genomen (reële) alternatieven dient in het MER te worden beschreven. Wat betreft de gedetailleerdheid van de beschrijving zou met name moeten worden ingegaan op die onderdelen van de activiteit welke belangrijke milieukonsequenties kunnen hebben.

5.2 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit is onder te verdelen in een aantal onderdelen:

1. Te verwerken stoffen, transport en opslag
2. Het productieproces
3. Luchtbehandeling
4. Waterhuishouding
5. Eindprodukten en afvalstoffen, afzet en afvoer.

In de volgende paragrafen worden voor de genoemde onderdelen aandachtspunten genoemd waaraan het MER naar het oordeel van de Commissie aandacht zou moeten besteden. Waar relevant zal moeten worden onderscheiden naar aanleg, inrichting en beheer.

Blijkens de startnotitie bestaat het voornemen de bestaande composteerinrichting voor wat betreft de produktie van verse compost te beëindigen en in twee fasen compostering in tunnels op te starten. Bij de beschrijving van de voorgenomen activiteit moet onderscheid worden gemaakt tussen de huidige situatie, de situatie na realisering van fase I en de situatie na realisering van fase II. Waar mogelijk

---

² Met de "voorgenomen activiteit" wordt in dit advies voor richtlijnen bedoeld: de voorgenomen activiteit, zoals beschreven in de startnotitie, bestaande uit de huidige activiteiten en de voorgenomen aanvullingen en veranderingen.

dient te worden aangegeven, welke veranderingen worden voorgesteld als gevolg van inmiddels beschikbaar gekomen resultaten naar onderzoek ter beperking van de emissies in de strobade- en platte hoopfase. Tevens moet worden aangegeven volgens welk tijdplan de voorgenomen veranderingen zullen plaats vinden.

5.2.1 Te verwerken stoffen, transport en opslag

Te verwerken stoffen

- * Categorieën te verwerken grondstoffen in ton/jaar; gemiddelde, maximum- en minimumprognose op korte (tot 1995) en langere (tot na 2000) termijn; fluctuaties; onzekerheden in voorspellingen;
- * Herkomst van de grondstoffen in percentages (provincie, overig Nederland, buitenland), zekerheid over de continuïteit van levering qua hoeveelheid en kwaliteit;
- * Samenstelling van te verwerken grondstoffen (droge stofgehalte, gehalte aan fosfaten en stikstofverbindingen, landbouwgiften en/of andere schadelijke chemicaliën, zware metalen en dierlijke en plantaardige pathogenen);
- * Hoeveelheid en herkomst overige te gebruiken grondstoffen in eenheid/jaar (stro, gips, champignonmycelium, maar ook chemicaliën, zoals zwavelzuur, bestrijdingsmiddelen, ontsmettingsmiddelen³ etc.);
- * Hoeveelheid te gebruiken water onderscheiden naar grondwater, aangevoerd afvalwater, recirculatiewater en overig (?) water (gemiddelde, maximum en minimumprognose).

Infrastructuur/verkeer

- * Vervoersstromen (aard en hoeveelheid) naar en vanaf de inrichting als gevolg van de aanvoer van materiaal; aandeel van deze stromen en van de verkeersstromen die optreden als gevolg van woon-, werkverkeer van het personeel van het bedrijf, in het totale verkeer op de aan- en afvoerwegen;
- * Aangelegde of nog aan te leggen parkeer-, wacht- en manoeuvreerruimte;
- * Stof- en geluidemissies tijdens aanvoer;
- * Geur- en ammoniakemissie tijdens aanvoer, verlies van materialen;
- * Voorzieningen die zijn of worden getroffen om te voorkomen dat bij de aan-, afvoer en intern transport de bodem en grondwater worden verontreinigd;
- * Schema van intern transport, routes, afstanden en transportwijze;
- * Geluidproductie en luchtverontreiniging bij intern transport.

Opslag van afvalstoffen en andere stoffen

- * Plaats, capaciteit (m^2 en m^3) en wijze van opslag van de te verwerken materialen (inclusief water, chemicaliën e.d); indicatie van de

---

3 Zie inspraakreactie 2: "Bekend is het veelvuldig gebruik van formaline."

hoeveelheid basisgrondstoffen die in voorraad moeten worden gehouden voor een ongestoord produktieproces;

- * Voorzieningen die getroffen zijn om te voorkomen dat bij opslag lucht, bodem, grondwater en/of oppervlaktewater worden verontreinigd;
- * Voorzieningen die getroffen zijn om stankoverlast bij opslag (mest, water) te voorkomen.

5.2.2 Het produktieproces

Omschrijving van het produktieproces van respectievelijk tunnelgrondstof (voor de fasen: strobad, platte hoop en dijken), geënte compost en doorgroeide compost aan de hand van de volgende aandachtspunten, voor zover van toepassing:

- * locatie en bouwkundige voorzieningen,
- * maatregelen voor de reductie van emissies, waarbij ook de emissies dienen te worden betrokken van de diverse machines en voertuigen op het terrein,
- * maatregelen die getroffen zijn om verontreiniging van de bodem via lekkage in de bedrijfsvloeren en de riolering te voorkomen,
- * hoeveelheid en mengverhouding van de verschillende grondstoffen per produktiecyclus,
- * omschrijving van het omzettingsproces inclusief eventueel plaatsvindend temperatuurverloop, aard van het proces (aerob, anaerob) en luchttoevoer,
- * minimale en maximale verblijfstijd⁴,
- * frequentie en wijze van mengen/homogeniseren,
- * massabalans en stroomschema voor droge stof, water, stikstofcomponenten, de laatste gebaseerd op metingen in de gas- vloeistof- en vaste fase,
- * geuremissies in de verschillende fasen (ook tijdens het omwerken),
- * effect terugvoer ammoniumsulfaat uit gaswaster op massabalans stikstof,
- * effect van andere eventuele toevoegingen (ontsmettingsmiddelen) en van het optredende temperatuurverloop op het voorkomen van pathogene micro-organismen in het eindprodukt.

5.2.3 Luchtbehandeling

Beschrijving van het luchtbehandelingsproces aan de hand van de volgende punten:

- * aard en capaciteit van toe te passen reinigingsinstallaties,

---

⁴ Op dit moment blijkt de verblijfstijd in met name de platte hoofase mede afhankelijk van fluctuaties in de afzetmogelijkheden: In het begin van de week is een veel grotere vraag naar het produkt dan in de tweede helft van de week. Dat heeft tot gevolg dat de platte hoofase soms langer duurt dan voor de kwaliteit van het produkt nodig zou zijn. Het MER zou tevens moeten aangeven met welke maatregelen deze wellicht 'onnodig' lange verblijfstijd en daarbij behorende emissie zou kunnen worden voorkomen.

- * samenstelling van de behandelde lucht (ammoniak, H₂S en geureenheden).
- * effectiviteit van de verwijdering van ammoniak en geureenheden,
- * hoogte van de emissiepunten.

5.2.4 Waterhuishouding

Beschrijving van de waterhuishouding aan de hand van de volgende punten:

- * Een proceschema van alle waterstromen naar aard en hoeveelheid (indien afvalwater wordt gebruikt, dient de samenstelling daarvan te worden aangegeven);
- * De wijze waarop de diverse waterstromen gescheiden worden gehouden;
- * Afvoer respectievelijk hergebruik van de afvalwaterstromen;
- * Afwatering van de verharde oppervlakten;
- * Omstandigheden en hoeveelheden van lozing op oppervlaktewater (direct of indirect), alsmede concentratie en aard van verontreinigende stoffen.

5.2.5 Eindprodukten en afvalstoffen, afzet en afvoer

- * Te produceren hoeveelheid eindprodukt in soort per jaar in de verschillende uitvoeringsfasen van de voorgenomen activiteit;
- * Controle op de samenstelling van tunnelgrondstof, geënte en door-groeide compost op de aanwezigheid van zware metalen, pesticiden en pathogenen;
- * Hergebruikmogelijkheden van de gebruikte compost bij de kwekerijen (kan dit materiaal elders of op een of andere wijze opnieuw ingezet worden -recycling, export, landbouwbemesting-, of moet het als afvalstof gestort worden);
- * Afvoer van afvalstoffen uit de inrichting (bijvoorbeeld ladingen mest of compost, die door infectie of onderbreking in het productieproces onbruikbaar zijn, afvalwater uit de luchtbehandelinginstallatie dat niet in het productieproces ingevoerd kan worden, materiaal dat wordt verkregen door het zeven van afvalwater e.d.); indicatie van hoeveelheid per jaar en plaats van bestemming. Welke afvalstoffen vallen onder de Wet Chemische Afvalstoffen?

5.2.6 Locatie-aspecten/planologie

- * Criteria waarom de gekozen locatie als geschikt naar voren is gekomen; zijn er andere locaties in overweging genomen, eventueel voor onderdelen van het bedrijf? (Behandel in dit verband relatieve voor- en nadelen van de huidige locatie ten opzichte van andere locaties en eventuele stappen die het bedrijf heeft genomen voor (gedeeltelijke) verplaatsing van het bedrijf en de uitkomsten daarvan.)
- * Aanduiding van de vormgeving en hoogte van de installaties, alsmede de inpassing van het complex in de omgeving;

- * Een aanduiding van de fysieke ingrepen en uitwerpen waarmee buiten-gebruikstelling en afbraak van de inrichting gepaard gaan. Zullen deze beperkingen kunnen opleveren voor nieuwe bestemmingen van de locatie?

5.2.7

Bedrijfsvoering en controle

- * Van groot belang voor de beperking en beheersing van milieu-effecten is de bedrijfsvoering. Er dient dan ook een beschrijving te worden gegeven van de bedrijfsvoering bij normaal in werking zijnde installaties en van die situaties waarin onderhoud en reparaties worden uitgevoerd;
- * Op welke wijze is de interne milieuzorg binnen het bedrijf georganiseerd (zgn. milieuzorg-systeem of hiermee vergelijkbaar systeem)? Welke beschikbare specifieke deskundigheden voor de diverse milieuaspecten zijn bij het personeel op dit punt aanwezig? Wie zijn de verantwoordelijke functionarissen? In hoeverre zijn verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken met betrekking tot milieuzorg vastgelegd?
- * Hoe vindt controle, acceptatie en registratie van de te verwerken grondstoffen plaats. Vindt monsternamen plaats van de mest bij ontvangst op het bedrijf? Welke beperkingen worden opgelegd ten aanzien van de ontvangst van mest waarin giftige stoffen -landbouwgiften en zware metalen- pathogenen en/of onkruidzaden voorkomen en hoe wordt dit gecontroleerd? Wat gebeurt met partijen aangeleverde, niet acceptabele mest?
- * Wat gebeurt er met eventueel afgekeurd product uit de tunnels ingeval de gaswasser(s) en/of het circulatiesysteem uitvalt, of wanneer sprake is van ziekten -schimmels- in het substraat.
- * Geef aan hoe vaak in het verleden problemen met aangevoerde materialen of met storingen in het productieproces zijn voorgekomen.
- * Aangegeven dient te worden op welke wijze de metingen (monitoring) in ruimte en tijd van daadwerkelijke uitwerpen van de gerealiseerde installaties onder normale en bijzondere bedrijfsomstandigheden zullen plaatsvinden en hoe zonnodig op de wijze van bedrijfsvoering zal worden teruggekoppeld. Ook dient te worden aangegeven binnen welke grenzen procescondities mogen variëren bij een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde procesvoering. Welke maatregelen worden - al of niet automatisch - genomen indien deze grenzen in variaties worden overschreden?
- * Waar liggen de beperkingen in de verwerkingscapaciteit van de totale inrichting (aanbod van te verwerken materiaal, verleende vergunning voor het onttrekken van grondwater, opslagruimte voor te verwerken materiaal, capaciteit van voorbereidingsruimte -strobade-, platte hoop en dijken-, capaciteit van verwerkingsruimte -tunnels-, capaciteit van opslagruimte van gereed product).
In hoeverre kan een eventueel wenselijke capaciteitsvergroting of verkleining of gewenste toekomstige veranderingen in het productieproces worden ingepast, mede ook gezien het beschikbare terrein?

5.2.8 Bedrijfsstoringen en calamiteiten

- * Aard, frequentie en tijdsduur van de diverse typen storingen (bijvoorbeeld technische storingen bij de gaswasser, of storingen in het productieproces door wegvallen van lucht of door ziekten) die kunnen optreden (onder vermelding van de resulterende uitworp in ruimte en tijd), tevens bij opstarten of uit bedrijf nemen van onderdelen van de installaties; procedure die wordt gevolgd bij storingen;
- * Inzicht moet worden gegeven in de maatregelen die worden getroffen indien onderdelen van het composteringssysteem langer buiten gebruik zijn dan gedurende normaal onderhoud c.q. in het geval van het volledig stagneren van de productie;
- * In geval van brand: op welke wijze wordt voorkomen dat bij het blussen van branden het ontstane bluswater ongezuiverd in het oppervlaktewater, de openbare riolering of het grondwater kan geraken? Welke risico is aanwezig bij brand in verband met de opslag van chemicaliën of andere brandbare of brandgevaarlijke stoffen?

5.3 Alternatieven en varianten

5.3.1 Algemeen

De keuze van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven/varianten moet in het MER zorgvuldig worden gemotiveerd. In het MER moet worden aangegeven hoe het gestelde doel van het voornemen kan worden bereikt met behulp van de beschouwde alternatieven/varianten.

Hierbij kan worden gedacht aan:

- * methoden voor het verder verminderen, voorkomen, verwijderen of onschadelijk maken van geurstoffen en ammoniak;
- * methode van beluchting van de composterende massa in relatie tot de beheersing van de gasvormige emissies (inclusief geur) van de inrichting;
- * zuiveringsmethoden van afgassen (bijvoorbeeld door meertrapswas-sing, toepassen van een biofilter in combinatie met of in plaats van een pijp voor afvoer van geurstoffen); het beperken van ontstaan van afvalwater bij de luchtzuivering;
- * andere methode van homogenisering gedurende de verschillende produktiefasen;
- * verminderen of voorkomen van gebruik van grondwater, bijvoorbeeld door gebruik oppervlaktewater;
- * kortere verblijftijd van grondstoffen, half- en eindfabrikaten door efficiëntere productie- en verkooporganisatie.

5.3.2 Nadere milieubeschermdende maatregelen

De diverse varianten kunnen het gevolg zijn van de toepassing van milieubeschermdende maatregelen. Voor zover nog niet behandeld onder 5.3.1, moet aandacht worden besteed aan te treffen of mogelijk te treffen maatregelen ter beperking van de optredende milieugevolgen.

Hierbij kan worden gedacht aan de volgende aspecten:

Geurhinder

Mogelijke bronnen van geurhinder zijn naast de inrichting zelf, de opslag, de overslag en het intern transport van grondstoffen, eind- en tussenprodukt. Welke maatregelen zoals reductie van opslag van mest, meer overdekken, afzuigen en behandelen van de geurhoudende lucht worden overwogen?

Geluidhinder

Welke maatregelen kunnen worden getroffen om de geluidhinder (bijvoorbeeld ten gevolge van het verkeer, van installaties en van de transportbewegingen op het terrein) verder te beperken?

Waterverontreiniging

Aanvullende maatregelen die genomen kunnen worden ter voorkoming van emissie naar oppervlaktewater (bijvoorbeeld als gevolg van afstromen van verhard oppervlak na regen, overstort riolen en waterkelders).

Bodemverontreiniging

Aanvullende maatregelen die genomen kunnen worden ter voorkoming van bodemverontreiniging bijvoorbeeld als gevolg van lekkage van vloeren, lekkage van waterkelder en riolen en door afstroming als gevolg van regen en beregening.

Luchtverontreiniging

Maatregelen die genomen (kunnen) om emissies naar de lucht te beperken of zelfs te voorkomen.

De doeltreffendheid en doelmatigheid van de in 5.3.1 en 5.3.2 genoemde maatregelen moeten worden aangegeven.

5.3.3 Het nulalternatief en de locatie-alternatieven

Het zogeheten nulalternatief dient in ieder MER te worden beschreven. Dit alternatief beschrijft de situatie die ontstaat als de voorgenomen activiteit of de alternatieven niet wordt c.q. worden ondernomen. Dat betekent in dit geval dat de productie van het substraat voor champignonteelt gespreid bij de verschillende champignonkwekers (nulalternatief) of in een vergelijkbaar grootschalig verwerkingsbedrijf op een andere locatie (locatie-alternatief) zal plaats vinden.

Ook dient als een alternatief globaal te worden beschreven dat het bedrijf zich opsplitst in kleinere, dichtbij de afnemer gelegen bedrijfseenheden, waarbij de produktie op de locatie te Milsbeek sterk wordt teruggebracht.⁵]

Bij de beschrijving van het nulalternatief en de locatie-alternatieven dient (voor zover van toepassing) aandacht te worden besteed aan de bredere overwegingen die in het hoofdstuk probleemstelling en doel aan de orde zijn gesteld.

Het nulalternatief kan een redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatief zijn of gebruikt worden als referentiekader "achtergrondsituatie" voor het aangeven van de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en in aanmerking te nemen alternatieven.

In het laatste geval zal moeten worden aangegeven waarom het niet doorgaan van de voorgenomen activiteit geen reëel alternatief is. Tot slot zou in het MER ingegaan kunnen worden op een gedeeltelijke verplaatsing van (bepaalde) bedrijfsactiviteiten en de invloed die hiervan op de milieu-effecten kan worden verwacht.

5.3.4 Het meest milieuvriendelijke alternatief

Artikel 41j, lid 3 van de Wabm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

Het zogeheten meest milieuvriendelijke alternatief dient in het MER te worden beschreven.

Naar de mening van de Commissie komt voor het meest milieuvriendelijke alternatief in aanmerking: een zo milieuvriendelijk mogelijke uitvoering van de verschillende onderdelen van de inrichting met daarnaast nog mogelijke milieubescherpende maatregelen.

Ook moet echter aandacht worden besteed aan de vraag of het nulalternatief, een locatiealternatief⁶] of een gedeeltelijk locatie-alternatief (zie 5.3.3) als het meest milieuvriendelijke alternatief kan worden beschouwd.

In dit verband is relevant hetgeen is opgenomen in de Structuurnota Landbouw (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1989) namelijk dat gestreefd moet worden naar opslag, transport en verwerking van mest in gesloten systemen.

---

5 Zie inspraakreactie 2 en 3.

6 Gegeven het feit dat het bedrijf ligt in een gebied met een zeer hoge ammoniakbelasting.

6. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm;

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

In het MER dient te worden vermeld ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en kan worden gebruikt en door welke overheidsinstantie dit besluit zal worden genomen. Tevens moet worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdsplan dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

Daarnaast dient te worden aangegeven welke besluiten tevens zullen (moeten) worden genomen om oprichting van de composteringssinrichting en de bijbehorende werken mogelijk te maken. In dit verband valt te denken aan de aanleg van ontsluitingswegen, het verlenen van een bouwvergunning, of het wijzigingen van een bestemmingsplan.

Vermeld dient te worden welke reeds genomen overheidsbesluiten en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden kunnen stellen aan de betreffende besluiten waarvoor het MER is opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten. In het bijzonder speelt hierbij de milieuzonering (geur- en geluidemissie) een rol.

Om te kunnen bepalen welke randvoorwaarden of beleidsindicaties gelden, dient in het MER daarom ten minste aandacht te worden besteed aan de volgende beleidsvoornemens en -documenten:

* De relevante wetgeving terzake

- Afvalstoffenwet
- Meststoffenwet
- Grondwaterwet
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren
- Wet geluidhinder
- Interim-Wet Bodemsanering
- Wet bodembescherming
- Hinderwet⁷
- Wet op de ruimtelijke ordening, etc.;

* Documenten die randvoorwaarden stellen of beperkingen opleggen aan het te nemen besluit

- Nationaal Milieubeleidsplan
- Indicatieve Meerjarenprogramma's Milieubeheer (IMP's)
- Indicatieve Meerjarenprogramma's Water

---

⁷ Het is niet uitgesloten dat onderhavige vergunningverlening in het kader van de Meststoffenwet weer onder de Hinderwet komt te vallen.

- Besluit kwaliteit en besluit gebruik dierlijke meststoffen
- ontwerp-Besluit kwaliteit en Besluit gebruik overige organische meststoffen
- Strategie Mestverwerking (brief van de Ministers van Landbouw en Visserij en VROM aan de Tweede Kamer), 23 december 1987, kamerstuk 20398, 1 en 2
- Rapportage van de Commissie Realisatie Mestverwerking
- Mestverwerking en waterkwaliteit, Nota Ministerie Verkeer en Waterstaat, september 1987
- Structuurnota Landbouw
- Natuurbeleidsplan en Nota Natuurontwikkeling, 1989
- Structuurschema natuur- en landschapsbehoud
- Concept-Milieubeleidsplan Limburg
- Voortgangsrapportage Milieubeleidsplan Limburg 1990-1993
- Tweede Afvalstoffenplan Limburg
- Provinciaal grondwaterbeschermingsplan
- Plan van aanpak ammoniakemissie in de landbouw
- Bestrijdingsplan verzuring
- Ontwerp-intentieprogramma bodem
- het vigerende streekplan
- het vigerende bestemmingsplan, etc.

Naast de genoemde besluiten en beleidsdocumenten is het convenant, dat werd gesloten tussen de initiatiefnemer, de Inspectie Milieuhygiëne Limburg en de gemeente Gennep van belang. Voor zover aspecten hiervan nog niet aan de orde zijn gekomen, kan in dit hoofdstuk hieraan aandacht worden besteed.

Welke toetsingscriteria zijn van betekenis, zoals algemeen geaccepteerde milieunormen, streefwaarden, richtlijnen en uitgangspunten van het milieubeleid?

Zijn er nog andere van te voren vastgestelde toetsingscriteria, milieuspecificaties, kengetallen (bijvoorbeeld zoneringen)?

7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN TE VERWACHTEN AUTONOME ONTWIKKELING

Artikel 41j, lid 1, onder d van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

7.1 Algemeen

In gangbare m.e.r.-procedures worden de volgende algemene eisen gesteld aan de beschrijving van de bestaande situatie.

"De bestaande toestand van het milieu dient voor de beschouwde locatie en haar omgeving te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven. Omdat de trichting is gesitueerd op een industrieterrein, zal de nadruk dienen te liggen op de abiotische aspecten.

Voor de beoordeling van de gevolgen is ook een beschrijving van de te verwachten autonome ontwikkeling van het milieu - ontwikkeling van het milieu indien noch de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen - van belang (zie par. 7.4). De beschrijving van deze situatie zal vooral dienen als referentiekader voor de aanduiding van de gevolgen voor het milieu en de onderlinge vergelijking van de alternatieven. Het verdient aanbeveling om de beschrijving op te bouwen aan de hand van een aantal indicatoren voor milieu-omstandigheden en de veranderingen daarin. Aan de hand daarvan kan de toekomstige ontwikkeling van het milieu systematisch worden gevolgd.

De locatie en de in milieuhygiënisch, (geo)hydrologisch, ecologisch en historisch-landschappelijk opzicht aangrenzende gebieden die door de activiteit direct of indirect kunnen worden beïnvloed, vormen samen het studiegebied. De omvang van de bedoelde invloedssfeer - en dus van het studiegebied - kan per milieu-aspect verschillen. In het algemeen kan worden gesteld dat de omvang van het studiegebied wordt bepaald door de maximale reikwijdte van de effecten per milieu-aspect."

Nu er in dit geval sprake is van een situatie, waarin de bedrijfsactiviteiten waarvoor vergunning moet worden verleend reeds plaats vinden, biedt de bestaande situatie een niet bruikbaar vergelijkingskader voor het vaststellen van de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit voor zover het om de m.e.r.-procedure gaat. Voor zover mogelijk zal de zogenaamde "achtergrondsituatie" uit de beschrijving van de huidige situatie afgeleid moeten worden. Bij de beschrijving van de milieu-aspecten dient steeds duidelijk te worden vermeld wanneer het gaat om de **huidige situatie** en wanneer om de **achtergrondsituatie**. Met de letters "h" voor huidig en "a" voor achtergrond wordt bij de aandachtspunten indicatief aangegeven welke invalshoek volgens het oordeel van de Commissie het meest relevant is.

Het is van belang het kaartmateriaal bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu in het MER te presenteren op een gedetailleerde schaal, bijvoorbeeld 1:500 voor de locatie zelf, 1:5.000 voor de naaste omgeving en 1:25.000 voor de ruimere omgeving.

In de volgende paragrafen worden aspecten genoemd waaraan het MER naar de mening van de Commissie aandacht zou moeten besteden.

7.2 Abiotische aspecten

- * (h) bodemkwaliteit (eventuele bestaande verontreinigingen) op en in de directe omgeving van het bedrijfsterrein, waaronder ook de waterbodem van de Kroonbeek;
- * (h) grondwaterstanden en grondwaterstromingsrichtingen, grondwaterkwaliteit;
- * (h,a) de luchtkwaliteit (achtergrondconcentraties NH_3 , H_2S en geurstoffen)⁸ en -in verband met de invloed van de machines op het bedrijfsterrein- NO_x , CO , SO_2 en roet;
- * (h,a) aanwezige ammoniakdepositie² in nabijgelegen natuurgebieden (onderscheiden naar bronnen van herkomst);
- * (a) verkeersintensiteiten;
- * (a) achtergrondgeluidniveaus (industrie, verkeer); geluidcontouren (30-50 dB(A)) gedurende de avond, de nacht en overdag.

7.3 Biotische kenmerken

- * (h) de betekenis van de huidige terrestrische en aquatische ecosystemen;
- * (h) ontwikkelingspotenties.

7.4 Landschap, bodemgebruik

- * (h,a) visueel-ruimtelijke kenmerken;
- * (h) het karakter van het landschap;
- * (h) huidige bestemmingen en functies in het studiegebied, gevoelige objecten (waarvoor gevoelig) in de omgeving, onder vermelding van aard, omvang, aantal, plaats en afstand tot de installatie. Gevoelige objecten kunnen zijn:
  - . woningen;
  - . gebouwen;
  - . gebieden waar grondwater wordt gewonnen met de bijbehorende beschermingszones;

---

⁸ De Commissie heeft in het kader van de ontheffingsaanvraag correcties aangebracht op de resultaten van de verrichte geurmetingen. In de startnotitie staan opnieuw dezelfde -naar de mening van de Commissie onjuiste- gegevens vermeld. Zie in verband hiermee ook het gestelde in paragraaf 8.3.

- . land- en tuinbouwgewassen;
- . flora, vegetaties en levensgemeenschappen in natuurterreinen (o.a. Oeffelter Meent, Reichswald, Maasdal en bosgebieden);
- . cultuurhistorische, recreatieve en landschappelijk waardevolle objecten.

7.5 Te verwachten ontwikkelingen

Naast de beschrijving van de huidige situatie, dient ook ingegaan te worden, voor zover mogelijk en relevant, op de te voorziene autonome ontwikkeling. Hiermee wordt de ontwikkeling bedoeld die in het studiegebied zou optreden, los van de voorgenomen activiteit.

Bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling behoren de mogelijke (na-ijlings) effecten te worden betrokken van nog lopende of inmiddels voltooide activiteiten (inzake stedenbouw, recreatie, bedrijfsvestigingen), alsmede van activiteiten waarvan redelijkerwijs is te voorzien dat zij te zijner tijd zullen worden uitgevoerd.

Overigens zal bij deze beschrijving rekening moeten worden gehouden met eventuele volgeffecten van voltooide of lopende ingrepen in het studiegebied. Onzekerheden bij de beschrijving dienen duidelijk te worden aangegeven.

8. DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 41j, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

8.1 Algemeen

De beschrijving van de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en alternatieven zal uiteindelijk moeten resulteren in een vergelijking tussen de verschillende alternatieven/varianten (zie hoofdstuk 9). De begrenzing van het in aanmerking te nemen studiegebied is afhankelijk van de reikwijdte van de effecten die per milieu-aspect kan worden verwacht. Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu van de verschillende deelactiviteiten dient er rekening mee te worden gehouden, dat de gevolgen tijdelijk of permanent van aard kunnen zijn, of zelfs pas op langere termijn geleidelijk waarneembaar kunnen worden. De nadruk bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu behoort te liggen op die gevolgen die onomkeerbaar of nagenoeg onomkeerbaar zijn. Zowel positieve als negatieve gevolgen voor het milieu dienen in het MER te worden aangegeven.

Ook dient onderscheid te worden gemaakt naar het optreden van effecten als gevolg van de aanleg van de inrichting en als gevolg van het gebruik en het beheer van de locatie en de infrastructuur alsmede de uiteindelijke afbraak van de installaties. De te verwachten effecten dienen steeds te worden gerelateerd aan de bestaande toestand en de te verwachten ontwikkeling van het milieu. De effecten zullen zoveel mogelijk in hun onderlinge samenhang moeten worden beschouwd.

Effecten met betrekking tot het grondgebied van aangrenzende E.E.G.-lidstaten dienen expliciet te worden vermeld.]

In het MER zullen de gebruikte methoden en modellen moeten worden beschreven en moet de mate van hun betrouwbaarheid worden aangegeven. Tevens zal een indicatie behoren te worden gegeven van de variatie in de voorspellingsresultaten die kan worden verwacht als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de methoden en modellen. Bij onzekerheid over het wel of niet optreden van effecten moet behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling ook de slechtst denkbare situatie worden beschreven.

---

9 Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 juni 1985:

Artikel 7.

"Wanneer een lidstaat constateert dat een project aanzienlijke effecten kan hebben op het milieu in een andere Lid-staat, of wanneer een Lid-staat die aanzienlijke effecten zou kunnen ondervinden hierom verzoekt, doet de Lid-staat op wiens grondgebied het project wordt voorgesteld, de krachtens lid 5 verzamelde informatie aan de andere Lid-staat toekomen op hetzelfde tijdstip als hij deze informatie ter beschikking stelt aan zijn eigen onderdanen. Deze informatie dient als grondslag voor het in het kader van de bilaterale betrekkingen van beide lidstaten eventueel noodzakelijke overleg op basis van wederkerigheid en op voet van gelijkheid."

8.2 Prioriteiten en mate van detail

De effecten op het gebied van luchtverontreiniging, geurverspreiding, bodem- en grondwaterverontreiniging, geluidoverlast, invloed op vegetaties en biotopen in de omgeving en effecten op het gebied van de afvalstoffenproblematiek dienen uitvoerig te worden beschreven. Ze dienen, indien daarvoor een methode bestaat, gekwantificeerd te worden gepresenteerd en te worden getoetst aan bestaande normen en streefwaarden.

De overige in deze paragraaf te noemen effecten kunnen meer globaal en in kwalitatieve zin worden omschreven.

8.3 Luchtverontreiniging

Luchtverontreiniging c.q. geuroverlast dient mede te worden beschouwd in relatie tot eventueel reeds aanwezige bronnen. Zowel locale, verspreide woonbebouwing alsmede aaneengesloten woonbebouwing en/of andere gevoelige objecten (zie 7.4) dienen in de beschouwing te worden betrokken. Zowel de emissies, als de immissieconcentraties rond het bedrijf zijn van belang.

De invloed van de composteringsinrichting op de luchtkwaliteit in de omgeving zal door middel van verspreidingsmodellen in beeld gebracht moeten worden met behulp van het LTFD-model. Wat betreft geur moet het worden aangegeven op een topografische kaart 1:25.000 door middel van de relevante percentielen van 1 en 10 g.e./m³ 10].

Aangezien geurbepalende componenten andere zijn dan ammoniak dient de emissie van ammoniak per fase apart berekend te worden ook gedurende de menging en omwerking van de grondstoffen, tenzij kan worden aangetoond dat de emissies gelijk met elkaar oplopen.

Expliciet dient te worden ingegaan op de zure depositie in de omringende natuurgebieden, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar de verschillende bronnen.

---

10 Bij de keuze van de te gebruiken olfactometer blijken de in publikatie 11 van de reeks "Lucht" van het Ministerie van VROM ("Geurnormering") aan olfactometers gestelde eisen onvoldoende. In de praktijk blijken de verschillen tussen de meetresultaten van olfactometers, die wel aan de in publikatie 11 genoemde voorwaarden voldoen, nog aanzienlijk te zijn (verschilfactor tot 100).

Daarom is door het Ministerie van VROM een "Ringonderzoek" ingesteld, waarbij de uitkomsten van de verschillende in gebruik zijnde apparatuur worden vergeleken.

Mochten de resultaten van dit onderzoek niet op tijd beschikbaar komen ten behoeve van het opstellen van dit MER, of nog geen oplossing bieden voor de gesignaleerde problematiek, zou een mogelijke oplossing inhouden dat de aan de geurverspreidingsberekeningen ten grondslag liggende geuremissies gemeten worden met behulp van een olfactometer, die qua gevoeligheid vergelijkbaar is met de meters, die gebruikt zijn ter onderbouwing van de door de overheid thans gehanteerde geurnormen. Omdat uit vergelijkende metingen is gebleken dat verschillen in meetresultaten van verschillende olfactometers stofafhankelijk kunnen zijn, adviseert de Commissie voornamelijk in afwachting van beleidsuitspraken dienaangaand, het gebruik van omrekeningsfactoren te vermijden.

Tot slot dient apart te worden ingegaan op de luchtverontreiniging van de machines en voertuigen die op het bedrijf werkzaam zijn bij de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

8.4 Oppervlaktewater en waterbodem

- * Hoe groot zijn de te verwachten immissies in oppervlaktewater en waterbodem in geval van lozingen?
- * Welke deposities en effecten op eventuele omliggende wateroppervlakten zijn te verwachten, met name bij storing in de procesgang?
- * Welke voorzieningen worden bij de verschillende alternatieven getroffen om verontreinigingen van de openbare riolering, oppervlaktewater en waterbodem te voorkomen en wat zijn de effecten?

8.5 Bodem en grondwater

- * Hoe groot zijn de immissies in bodem en grondwater (hoeveelheid en samenstelling) op en buiten het bedrijfsterrein?
- * Voorzieningen die zijn of worden getroffen om bodem- en grondwaterverontreiniging te voorkomen bij aanvoer, overslag, opslag, verwerking en afvoer van grondstoffen en eindproduct bij de verschillende alternatieven en de effecten daarvan;
- * Wat zijn de effecten van het onttrekken van grondwater? Op welke wijze zullen deze effecten worden gecontroleerd?¹¹

8.6 Geluid en trillingen

- * De immissie-relevante bronsterkte van de gehele inrichting en de spectraalverdeling ervan, een en ander onder vermelding van de bijbehorende bedrijfstoestand en de gemiddelde tijdsduur per jaar dat deze optreedt. Tevens dient te worden aangegeven hoe deze waarden zijn bepaald.
- * Ligging van de geluidcontouren buiten de terreingrens behorende bij de representatieve bedrijfsconditie en per beoordelingsperiode.
- * De contour voor de 40, 45 en 50 dB(A)-etmaalwaarde.
- * Het niveau L_{Aeq} per beoordelingsperiode op relevante punten buiten de terreingrens en de wijze waarop de diverse deelbronnen ertoe bijdragen. Geef tevens aan wat op deze plaatsen de eventuele bijdragen van verkeer en andere (bedrijfs)activiteiten zijn.

---

11 Zie inspraakreactie 2: "Het valt te bezien of dit (wateronttrekking tot 300.000 m³ per jaar) acceptabel is nu andere grondwatergebruikers klagen over minder kwaliteit dan vijf jaar geleden en over een geschatte grondwaterdaling van 15 a 20 cm in hetzelfde tijdsbestek."

Zie inspraakreactie 5: "In het Milieuprogramma voortgangsrapportage 1990-1993 wordt voor de omgeving van Gennep aangegeven dat er "signalen voor matige verdroging" zijn waargenomen."

* De omvang van geluid- en trillingshinder als gevolg van de vervoerstromen (overdag respectievelijk 's nachts) naar en van de inrichting, alsmede als gevolg van het interne transport op het terrein van de inrichting.

8.7 Woon-, leef- en werkmilieu en externe veiligheid

* Gevolgen voor de leefbaarheid van woongebieden en het gebruik van recreatiegebieden door eventuele luchtverontreiniging, geurhinder, geluidhinder e.d.

* De gevolgen voor de volksgezondheid en landbouw ten gevolge van met ziektekiemen besmette mest tijdens transport en opslag en de ontwikkeling van bacteriën en schimmels en het aantrekken van insecten en ander ongedierte als gevolg van de opslag en verwerking

* De risico's van een maximaal geloofwaardig ongeval dienen te worden aangegeven.

8.8 Flora, vegetatie, cultuurgewassen, ecosystemen

* Wat zijn de effecten van de emissies via bodem, lucht en water van de installatie, in tijdsperspectief, op gevoelige objecten in de omgeving zoals flora, vegetaties, fauna, ecosysteemtypen^{12]} en landbouwgewassen?

* Wat zijn de effecten van emissies van het bedrijfsverkeer op aan- en afvoerwegen.

8.9 Landschap

Ten behoeve van een beoordeling van landschappelijke aspecten is inzicht nodig in de situering van de inrichting, bijvoorbeeld door middel van een plattegrond en een aanzichtstekening. Hierbij dient rekening te worden gehouden met eventuele eisen die uit het bestemmingsplan voortvloeien (bouwhoogte e.d.).

8.10 Overige milieu-effecten

* Het realiseren van de voorgenomen activiteit impliceert het ontstaan van produkten en afvalstoffen. In het MER zal ingegaan moeten worden op de milieu-effecten van de diverse toepassingen van produkten, reststoffen en afvalstoffen, alsmede van het storten of anderszins verwerken daarvan. Daarbij moet ook worden gedacht aan de

---

12 Zie inspraakreactie 4: "Bij het beoordelen van de effecten op natuur en landschap, dienen niet slechts de Oeffelter Meent en het Reichswald bekeken te worden, maar ook enkele kleinere bosgebiedjes op kortere afstand. Ik maak u er verder op attent, dat op korte afstand van de locatie het in het NPB als natuurontwikkelingsgebied gelegen Maasdal ligt, terwijl op grotere afstand diverse kerngebieden van de Ecologische Hoofdstructuur liggen."

mogelijkheid van hergebruik van de reststof "champost", die als eindprodukt -afvalprodukt- bij de ondernemers achterblijft. Verder moet worden gekwantificeerd in welke mate de voorgenomen activiteit een bijdrage levert in het verminderen van de hoeveelheid afvalstoffen (meststoffen) en het verminderen van milieuoverlast bij champignonkwekerijen.

* Op het bedrijf worden aanzienlijke hoeveelheden energie gebruikt voor installaties en machines. Het energieverbruik per energiebron en de wijziging die hierin optreedt in de verschillende alternatieven kan in het MER worden beschreven.

* Kunnen effecten worden verwacht die van invloed zijn op andere typen bedrijven (bijvoorbeeld levensmiddelenbedrijven en land- en tuinbouwbedrijven) in de omgeving?

VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder f van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De alternatieven moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft, worden vergeleken met als referentiekader de ontwikkeling van de bestaande toestand van het milieu, indien de verwerkingsinrichting niet zal worden aangelegd (autonome ontwikkeling ter plaatse). Hierbij dienen ook de normen en streefwaarden van het milieubeleid te worden beschouwd. Overige aandachtspunten bij dit onderdeel van het op te stellen MER zijn:

- een voorkeursvolgorde van de varianten per milieu-aspect;
- een beschouwing van de positieve en negatieve gevolgen van ieder alternatief en het belang daarvan voor de verschillende betrokken partijen;
- de mate waarin de initiatiefnemer denkt bij elk van de alternatieven het doel te kunnen verwezenlijken.

OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE, EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 41j, lid 1, onder g van de Wabm;

Een MER bevat ten minste: "een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."

Leemten in kennis en informatie die na de analyses van de milieu-effecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden, moeten in het MER worden opgesomd, alsmede de redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan. Daarbij kunnen ook worden vermeld:

- Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens.
- Gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.
- Andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. Deze nazorg die eveneens onderdeel vormt van een m.e.r., dient betrekking te hebben op de doelgerichtheid van de getroffen voorzieningen en effect-beperkende maatregelen. Het MER kan al een idee geven wie het evaluatieprogramma zal gaan uitvoeren en hoe zal worden gereageerd als aan bepaalde milieu-randvoorwaarden en milieu-kwaliteitseisen niet kan worden voldaan.

Vanwege het gegeven dat het onderzoek naar de meest gunstige productiewijze gaande is, is het noodzakelijk dat dit onderdeel van het MER terdege wordt uitgewerkt.

Naar de mening van de Commissie dient in dit verband in ieder geval aandacht te worden besteed aan verbeteringen in de "strobade en platte hoop"-fasen en aan het punt van (gedeeltelijke) locatie-alternatieven.

Verder dient ingegaan te worden op het gegeven dat de vraag naar doorgroeide compost nog steeds groter is dan het aanbod, zodat er voorlopig een blijvende druk is om de bedrijfsactiviteiten van de C.N.C. uit te breiden en/of te intensiveren.

SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 41j, lid 1, onder h van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

In de samenvatting van het MER of van de vergunningaanvragen, als het MER daarin is opgenomen, zal kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER moeten worden weergegeven. Wat betreft de onderlinge vergelijking van de alternatieven kan dit bijvoorbeeld gebeuren met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

De samenvatting dient aan het bevoegd gezag en aan een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te geven voor de beoordeling van het MER en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.

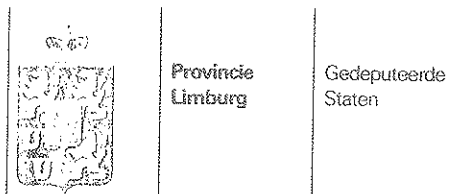
Ten aanzien van de opstelling van de samenvatting van het MER verdient het aanbeveling om de intenties van de wet scherp naar voren te brengen:

- Motivering van het belang van het voornemen.
- Keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.
- Beschrijving van de uitgangssituatie van het milieu (mede ten behoeve van de evaluatie achteraf).
- Zo objectief mogelijke beschrijving en voorspelling van de effecten van de verschillende varianten.
- Vergelijkende beoordeling van de varianten tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

Bijlagen
bij het advies voor
richtlijnen voor de inhoud
van het milieu-effectrapport
C.N.C. te Milsbeek
(gemeente Gennepe)

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE I

12 FEB. 1990
265-90 Ro/Sc/Pro
Dossier: 249-50 Lmbg

Aan:
De Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GR Utrecht

Maastricht: 6 februari 1990

Hoofdgroep: VWM/VMB   Toestel nr.: 7674   Nummer: Br 56170   Bijlagen: 8

Onderwerp:
Startnotitie M.E.R. composteringsbedrijf Gennep.

Hierbij delen wij U mede dat de Coöperatieve Nederlandse Champignonkwekers Vereniging (CNC) zich voornemt de productie van champignoncompost aan te passen en hiervoor vergunning aan te vragen. Ten behoeve van deze productie en de aanpassing heeft CNC een vergunning op grond van de Afvalstoffenwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren nodig. Alvorens de vergunningsaanvragen te richten aan Gedeputeerde Staten respectievelijk het Waterschap Zuiveringschap Limburg zal de CNC -gelet op het besluit milieu-effect rapportage (Besluit van 20 mei 1987, Stb. 278)- een milieu-effectrapport op dienen te stellen. Ingevolge de artikelen 2 en 5a zullen Gedeputeerde Staten daarbij een gecoördineerde behandeling bevorderen.

Een startnotitie milieu-effectrapportage met informatie over het project is ons door de CNC toegezonden. De startnotitie is door ons ontvangen op 12 januari 1990 en ingeschreven onder bovenvermeld nummer. Wij zullen de startnotitie van 12 februari 1990 tot en met 2 maart 1990 voor eenieder ter inzage leggen.

Overeenkomstig het gestelde in artikel 41n, lid 1, WABM verzoeken wij U ons te adviseren over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Gedeputeerde Staten van Limburg,

 ,voorzitter.
 ,griffier.

SVP bij beantwoording
datum en kenmerk
vermelden
Per brief één onderwerp

Bezoekadres:
Limburglaan 10
Maastricht
Randwyck

Postadres:
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
tel. 043 899999
telefax 043 618099
telex 56160

bankrekening NMB
67 94 11 372
postrekening
1060741

BIJLAGE 2

Limburg

Gedeputeerde Staten van Limburg maken elanog bekend, dat zij bij besluit d.d. 1 januari 1989 een zoot, als bedoeld in artikel 53 van de Wet geluidhinder, hebben vastgesteld rond het industrieerrein Zinkwit te Eijsden. De vastgestelde zoot, alsmede alle andere ter zake zijnde stukken liggen ter inzage van 12 februari 1990 tot 12 maart 1990 en wel: in het gemeentehuis van Eijsden eveneens tijdens de werkuren.

Gedeputeerde Staten maken bekend, dat op 28 augustus 1989 bij hen is ingekomen de aanvraag dd. 10 augustus 1989 (ingeschreven onder nr. Bv 55528) van J. Buijsse, Eindepoort 8, 5615 CK Merselo om vergunning ingevolge artikel 31, tweede lid van de Afvalstoffenwet voor het oprichten en in werking hebben van een inrichting voor het werken, bewerken, persen en opslag van auto-wraken gelegen op een perceel aan de Metaalweg in de gemeente Ventay.

De aanvraag en andere ter zake zijnde stukken liggen ter inzage van 13 februari 1990 tot 13 maart 1990 en wel: in het Provinciehuis te Maastricht (Bureau Bibliotheek) tijdens de werkuren;

in het gemeentehuis van Ventay tijdens de werkuren en bovendien (na telefonisch verzoek) donderdags van 16.30 tot 19.30 uur, alsmede tijdens de werkuren na laatstgenemde datum op deze plaatsen tot het einde van de termijn waarbinnen beroep kan worden ingesteld tegen de beschikking op de aanvraag.

Tot uiterlijk 6 maart 1990 bestaat de gelegenheid gemotiveerde bezwaren tegen het geven van de aangevraagde beschikking mondeling in te brengen, waarbij alsdan een gedachtenwisseling kan plaatshebben waarbij ook de aanvraag aanwezig kan zijn; daartoe dient tijdig (eventueel telefonisch: 043-897571) een verzoek bij Gedeputeerde Staten te zijn ontvangen.

Tot uiterlijk 13 maart 1990 kunnen tegen het geven van de aangevraagde beschikking schriftelijk gemotiveerde bezwaren worden ingediend bij Gedeputeerde Staten, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht, onder vermelding van het nummer van de aanvraag.

Degene die een bezwaarschrift indient, kan verzoeken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Alleen degenen, die bezwaren hebben ingebracht op de wijze als bovengenoemd en een ieder die aantoonbaar dat hij daartoe redelijkerwijs niet in staat is geweest, kunnen bezwaren tegen de ontwerpbeschikking indienen en zijn later tot het instellen van beroep gerechtigd.

Milieu-effect-rapportage Compositie- bedrijf C.N.C. te Ginnep

Gedeputeerde Staten van Limburg delen mee dat de Coöperatieve Nederlandse Champignonwerkvereniging (C.N.C.) voornemens is voor de aangepaste productie van champignonscompost te Dijkstraatstraat 6, Milbeek, een vergunning in het kader van de Afvalstoffenwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren aan te vragen. Gelet op hoofdstuk 4a (milieu-effect-rapportage) van de Wet algemene bepalingen milieugezondheid en het besluit van 20 mei 1987, sub 27c, houdende de uitvoering van de Wet Algemene Bepalingen Milieugezondheid zal de C.N.C. ten behoeve van de bestuursvoorneming een milieueffectrapport opstellen.

In het milieueffect-rapport zullen de milieueffecten van de alternatieven worden beschreven.

Een startnotitie met informatie over het project ligt van 12 februari 1990 tot en met 2 maart 1990 ter inzage. Daarnaast liggen ter inzage de aanvraagbrief d.d. 12 januari 1990 bij de startnotitie van de C.N.C. en een afschrift van deze kennisgeving.

Een ieder kan tot 5 maart 1990 opmerkingen maken over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieueffect-rapport. Mede op basis van binnengekomen opmerkingen zullen de rethelijnen door Gedeputeerde Staten en het Waterschap Zuiveringschap Limburg worden vastgesteld. De startnotitie met bijbehorende stukken liggen - op de gebruikelijke tijden - ter inzage.

in de bibliotheek van het provinciehuis, Limburglaan 10, Maastricht, ter secretarie van de gemeente Ginnep, Kluisterstraat 4

Desgewenst kunnen na telefonische afspraak de stukken ook 's avonds worden ingezien (tel. 08851-12627, t.s. 131, de heer Vink of Nijhuis)

Opmerkingen kunnen worden gericht aan:
Gedeputeerde Staten van Limburg,
t.e.v. Bureau Milieubeleid, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie kunt U bellen: tel. 043-897674.

BIJLAGE 3

SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP VAN DE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

De werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage die het onderhavige advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport inzake mest-compostering CNC Milsbeek heeft opgesteld, staat onder voorzitterschap van ir. J. van Dixhoorn.

In de werkgroep hebben voorts zitting:

- ir. A.F. in 't Veld, wonende te Warnsveld;
- dr.ir. A. Klapwijk, wonende te Bennekom;
- ing. C. Roos, wonende te Apeldoorn;

- drs. M. van Eck en mr. E. van Rosmalen zijn als secretaris van de werkgroep opgetreden.

BIJLAGE 4

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie m.e.r.
1	01-09-1990	Emons & Zn. int. transport- bedrijf en handelsonderneming b.v.	Milsbeek	16-03-1990
2	01-03-1990	Stichting Omwonende CNC (SOC)	Milsbeek	16-03-1990
3	02-03-1990	D66 Democraten Gennep	Molenhoek / Gennep	16-03-1990
4	09-03-1990	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (Limburg)	Roermond	19-03-1990
5	02-03-1990	B & W van Gennep	Gennep	16-03-1990